

Latweefchu Uwifsch.

Nr augstas Gewefchanas = Kummiffiones fiau un nowehleschanu.

Nr. 50. Zettortdeenâ 15tâ Dezember 1827.

No Jelgawas.

Muhfu zeenigs Gubernatora kungs P. von Zahn no wiffſchehliga Keisera par Widsemnes Gubernatoru irr uszelts, un wianna weeta tas Landrahtkungs von Brevern no Jggaunusemmes par Kurfemnes Gubernatoru irr tappis.

No fiffeneem Kreewu=semme.

Auſtruma=semme fiffeni newaid tahdi tſchallſſahles lehkatagi un waffaras=mufikanti ween, ka muhfu semme, bet tur winni lohti ſtahdigi un pohſta=putni, par kurreem zilweki bihſtahs un kas leelus semmes ſtrehkus glufchi nopohſta un noehd. Tee neween leelaki pahr muhfu semmes fiffeneem, bet arridſan ta waiſſlojahs, ka winni leelôs barrôs kohpâ turrabs, gaiſâ ſkreij un wirf semmi nolaiſchahs. Prett tahdu barru arri ſimts biſchu=ſpeeti kohpâ itt nekâs nebuhtu; tē dauds milliones fiffenu weenâ pulkâ; kur tee nahf, tur no tahlenes rahdahs, ka mella padebbes uſeetu; kur ſkreij, tur gaiſs paleek tumsch, ka ſauli ne warr redſeht, un kur tee nomettahs, tur weenâ nakti baſchureiſ werſtes garrumâ un plattumâ wiſs ta tohp noehſts un nograufſts, ka gan drihſ ne kauli, ne ſtrunki neatleek. Tahdeem ehdejeem wiſs derr: labbiba, dahrfuſafnes, kohfu lappas, pulkes, ſahle, wiſs tohp no=ehſts, un kur tee bijuſchi, tur tanni gaddâ bads lohpeem un zilwefeem. Mehſ jau wezſas derringas grahmatâs no fiffeneem laſſam, un tē redſam, ka jau preekſch diwi un trihs=tuhkſtoſcheem gaddeem ſchi Deewa rihtſte ſunnama bijuſi. Skattaites ohtrâ Mohſus=grahmatâ, deſmitâ nobalkâ, kur no teem fiffeneem tohp ſtahſtihts, kas Waraöna laikâ Egiptes=semmi nopohſtiija. Tur no teem ſtahw: Tee apflahje wiſſu to semmes-wirfu, un ta semme

tappe aptumschota, un tee no=ehde wiſſu semmes ſahli, un wiſſus kohfu=auglus, un tur nepalikke nekahds ſallums pee kohkeem, nedſ pee laukaſahlehm wiſſâ Egiptes=semme. Wehl dauds zitâs Bihbeles weetas warr atrahſt, ka fiffeni grubta Deewa ſohdiba pahr kahdu semmes gabbalu bija. Tomehr Juhdeem bija brihw, fiffenus ehſt, un mehſ atrohnam, ka Zahnis tas Kriſtitais tuffneſi no fiffeneem un meddu pahrtizzis; un ta arri taggad Auſtruma=semme fiffenus ehſt. Etahſtu grahmatas rakſta, ka fiffeni arri brihſcham us Giropu nahkufchi un baddu darrijufchi, bet nekahdâ gaddâ tee Kreewu=semme leelakâ pulkâ atſkrehjuſchi, ka pehrnajâ gaddâ. Tad tee baſchu labbu semmes gabbalu ſkaidri nograufuſchi, lihds kamehr woi no zilwekeem isdeldeſi woi paſchi isnihkufchi. Schinni waſſarâ tee pee melnas juhſas Kreewu=semme atkal atnahkufchi un dauds weetas wiſſu noehduſchi. Rahdi 24 barri irr ſkairiti, kas ka kara=pulki no Moldawas puffes, is Turku=semmes atſkrehje. Weens gudris kungs ar ihpaſchu padohmu teem pretti turrejes. Wiſſch ne ween wiſſus ſawa pagasta=laudis, bet arri no kaimineem liſke dauds ſanahſt, un tee arri, kahdi peeſſimti wihri ſapulzejahs. Kad nu fiffenu bars jau ſlahſt atwilkahs, tad laudis ar iskapteem, un lahpfſtahm, ar pohgahm, bungahm un pulkſtineem teem prettim, un ne maſ teem nelahwe nomestees, bet zaur trohſſni tohs ta isbaiddija, ka atpakkal dewahs. Nu laudis weenâ dſihſchanâ pakkal; jau tappe wakkars, un fiffeni bija pee juhrmallas; pa nakti winni wiſſi eegahſehs juhrâ un glufchi noſſihke. Trihs deenas pehz, juhſas kraſts pilns un pilns bij no ismesteem ſprahguſcheem fiffeneem, kas ſapiiuſchi pehz niſni ſahze ſmirdeht. Juhra arri dauds ſprahguſchas ſuwis ismette, kas woi no teem ſlihkuſcheem fiffeneem bij ehduſchas, woi tapehz

bija Sprachguschas, ka uhdens no sapiiuscheem
 fiffeneem bija giptigs palizzis. Divipadesmits
 deenas apfahrt ne bija brihw sweijoh. Tã schi
 prahtiga kunga labs padohms to semnes-gab-
 balu, kurrã tas mahjo, no leelas nelaines is-
 fargaja. Winsch irr generalis un winna wahrds
 irr Kobleij. Schè warr atminnetees, ka arri
 Mohsus raksta: Tas kungs dewe weenu lohti
 stipru wakkara-wehju, tas pazehle tohs fiffenus
 un eemette tohs needru-juhã, kã ne weens fiffe-
 nis neatlikke wiffã Giptes-walsti.

Paldeews mihtam Deewam, ka Kursemme
 tahdu breefinigu ehdeju-pulku wehl newaid redse-
 jufi! Siltahm semmehin dauds preeki un jau-
 kumi wairak, ne kã muhsu arfstai semnitei, bet
 tahm arri daschi eenaidneeki jeb skahdigi putni un
 kukkaini, ko mehß schè ne mas nesinnam. Pa-
 liffim tab ar meeru, un flawefim Deewu, kas
 mums dauds labbumu dewis un darrijis irr.

— 3.

* * *

N o k n a u f c h e e m.

Urriðsan knauschi muhsu semmè gan nifni put-
 nini, kas muhs un muhsu behrninus tã fadselt,
 kã ahda uspumpst, un nabbadsineem gan ja-
 kassahs un jabehrschahs; bet kas jelle muhsu
 knauschi prett sweschu semju knauscheem? —
 Tee wiffu nifnaki un leelaki knauschi rohnahß
 Amerikã un tohp tur Muskitos (tas irr:
 masas muschinas) nosaukti. Amerikã dauds lee-
 las straumes un uppes, pulks leelu meschu un
 nenostattamas leijas lankas un sahlu-plawas.
 Tè nu knauscheem ihsta mischana un lehãa perre-
 schana. Winnu arri tik dauds, ka brihscham ne
 lohpi ne zilweki no teem ne warr glahbtees. Tee
 arriðsan neganta leelòs speetòs diwivreis gaddã
 pa gaisu freij, un kur uskriht, tã neschelligi
 kohsch un dselt, kã gan drihs dschwiba ja-astahj.
 Tè nepalibds, drahnãß g-yrbtees, jeb paehnã
 lihst; winni wiffur eeleen un aisleen, un nelai-
 migs irr tas, kas no teem ne warr glahbtees.
 Wiffa meefa tam uspumpst, karfons peemettahß
 klahã, un daudsreis itt nahwes-flimmibã jagull.
 Ciropèeri, kas us Ameriku nahk, wairak no
 teem zeesch, ne kã paschus semnes-laudis.

Wiffuwairak reiseneeki grubtibas reds, un teem
 woi naktis leeli ugguni jaturr, no ka duhmeem
 knauschi behg, woi sawas gulkamas weetas ar
 schfidru audekli jeb plohri ja-apwek, lai newar-
 retu zaur nahk. Siberiã un Lappu-semmè
 waffardòs arri knauschu pulks, wairak ne kã
 mums. Schè knauschi melni un masi, bet jau
 arri lohti nifni un tapatt, kã tee Muskitos, loh-
 peem un zilwekeem uskriht, tã kã scheem pee
 sawa darba arween duhmi no wellenahm un
 schaggareem jaturr, lai tik winneem drusjinsch
 meera buhtu strahdãht. Es schè atkal falku:
 Paldeews, ka Kursemmè mihtam, fur tabhi
 pifti knauschi newaid, kã Amerikã un Siberiã.

— 3.

N a b b a g s k u g g i n e e k s.

Weens nabbags kuggineeks eeksch leeleeem parradeem
 Pee Reina mekleja prett behdãhm paligu:

„Kungs, glahbeet man ar fimteem dahldereem!

„Bet jums par wiffu drohschibu

„Kã kihlu dohmu tiklai sawu taisnibu.

„Woi gribbeet man no schehlastibas

„Tohs fimtus dahlderus us gaddu tappinahã?“

Reins glahbeis bij' ar sird' un praht'.

Winsch preezigi to naudu atness klahã.

„Schè nemm, tã teize winsch, un walka to bes
 mohkãhm,

„Tew palihdscht man leelu preeku barr,

„Gan gohda wihram tizzeht warr,

„Ja wannam arri newaid kihls pee rohkahm.“

Gads pahreet un wehl ohtru beids;

No kuggineek' ne ko warr stattiht.

Woi Reinam wiltibu buhs mattiht?

Woi parradneeks to peekrahpt steids?

Ne mas! Jan kuggineeks irr klahã!

„Kungs preezaites! tã sahã winsch fluddinahã,

„Jan delbeti irr wiffi parradi!

„Schè diwi fimti dahlderi

„Man augli irr no juhfu naudas.

„Es tohs nu atnessu bes gaudas

„Jums, gohdigs kungs un schehlotaiss!

Vateest, atbild Reins, man ne nahf peeminnâ,
Ka es tew fahdu naudu bewis.
Es gribbu flattitees të mannâ grahamatâ,
Wet to es sinnu gan, ka nekâs stahw no tewis.

Las kugginecks zeesch kluss ar flumju waidsinu
Un firds tam fahp, ka Reins ne nemin to fudrabu.
Winsch aisdreen. — Atpakka ar pilnu rohku
greeschahs
Ar to, kas atlizzis, wehl Reimam wirsu speeschahs:
Wehl simti dahleri! af peenemmeet jell tohs!
Pateizigs irr mans prahts, ar to es leelijohs!
Man preeks irr gann, ka tihrs no parradeem;
Scho laimi juhs man dahwinaischi effect.
Af wehkreis, luhdsami, jell paligu man neffect,
Ar peezeis desmit dahlereem! —

Schê tawa nauda, atbild tas,
Jell haudi sawu padohminu!
Kas sawu wahrdu turr eeksch taisnibas,
Las teescham nopeln tahdu swehtibinu.
Lai draugi effam! — Nauda schi
Tew peederr. Man tik simti dahleri,
Tee paleek taweem behrneem schinkoti!

L.

L e e f m i n a.

(Nihla.)

Zit dillâ firsninas allinâ miht
Weens tumshums eeksch kluffuma swehta,
Un pahr pa to tumfu ta swehtuma spihd
Tur leefmina; wehisch to ne mehta.

Un flaidri mirdsina leefmina schi,
Kâ swaigsne pee debbes, tik drohschi,
Lai firds arri patihf par altariti,
Un asotâ spulgo ta kohfchi.

Kad tumshums daschreis to peewalkatu,
Un leefminas gaischumu segtu:
Drihs aisdühtu winna to pakrehlinu
Un gaischal un jauraki degtu.

Irr apspihd reisneekam zekmallu ta;
Kad jastaiga bailigâs pehdâs,
Kad semmigu prahtu tam eedrohschina,
Kahd augschup, fur mittejahs behdâs.

Un kad irr launumam prett jaturrahâ,
Kad leefmina pakustahs eekschâ,
Do stipro, ka welti tas nepuhlejahs,
Kahd gohdibas-frohni tam preekschâ.

Un kad irr zihnitajs uswarreis,
Degg swehtâ kluffumâ winna;
Tik azzis tam spulgo, kad paluhfo schis
Un lihgsimojahs laimigâ sinnâ.

Kad gohdu willina negohdiba,
Un fahrums gribb schikhtibu saudeht:
Kad padrebb un schaubijahs kruhts-tumshumâ
La leefmina, — gudri fahf draudeht.

Un raida dsirksteles ahtras arween,
Kâ karstajôs waigôs to manna,
Zaur kruhti, kas pukst, tâ kâ straumuleem freen,
Lihds atlaischahs eekahroschana.

Juhs nefapraschi, nepeewittatees!
Ko leefminu flabpeht arr darrat:
Lahs swehtajas gaisma jums aptumshosees,
Wet dschst juhs to tatschu ne warrat.

Drihs, eekam to jehdseet, jau leefmina schkeet,
Kâ neganti degdamas leefmas, —
Zaur melnaju nakti wissapfabrt jums mett
Ne dseschamas uggunu-breesmas.

S — r.

Leefas flubdinachanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Gohdibas,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu walts u. t. j. pr.,
no Kuldigas aprinka teefas — kad tas Leel-Zwande
nomirris muischastungs Friedrich Matthias Heise zaur
mantoschanas grahamatu, fo tas atstahjis, sawus
wehl ne peeauguschus dehlus Ulrich Karl Friedrich un
Otto Ewald Leopold par teem weenigeem mantineekeem
sawu atlikfuschu mantu nefazzijis un tee pehrminderi
scho ne usauguschu behrnu luhguschu, lai schi teefa is-
aizinaschanu us teefu isfluddina — schein wiffi un jeb-
kurri, kam kautlahdâ teefas geldigâ wihse pee tahm
atlikfuschahm mantahm ta pirms peeminneta mu-
schastunga Heise prassichanas un meleschanas buhtu
jeb dohmatu, tohp isaizinati, lai tee, ja ne gribb
sawu teefu saudeht, diwju mehneschu starpâ, prohti
lihds 13tu Bewrara nahkofcha gadda, kas par to

weenigu un isflehsamun terminu us peeteifchanu irr nofazzihts tappis, ar sawahm prassifchanahm un meklefchanahm un winnu parahbischanahm ka peenahfahs pee augfcham peeminnetas teefas peeteizahs, ar to peemahzifchanu, ka tas, kas schinni laika woi ne mas, woi ne pareisi buhs peeteizees, ar sawahm prassifchanahm no tahm jau peeminnetahm atlikfuschahm mantahm us muhschigcem laikeem taps isflehgts un atraidihts; ta ka arridsan wiffi tee, kas tam nelaika Heise palikkufchi parrada, scheid tohp ussfaufki un atminneti, sawus parrabus schinni isaizinafchanas laika, tas irr wifwehlaiki 13ta Bewrara deena nahkofcha gadda pee schihs teefas usdoht, jo zittadi teem wehl ohtruteek par strahpi buhs jamaffa. Ro buhs wehra nemt!

Zsaisfts Kuldigas aprinka teefa 3schâ Dezembera 1827. 3

Zsaisinaschana (L. S. W.) us teefu.

Pehz pawehleschanas,

(Nr. 1058.)

E. Günther, fiktehrs.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreenu Walfis u. t. j. pr., tohp no tahs Sleekas pagasta teefas par teem Sleekas fainneekem Klimpe Watte un Alkmensille Janne, kurri sawas mahjas labprahptigi neistifschanas dehl atdewufchi, konkurse nolikta, un teem, kam kahdas taifnas prassifchanas, usdohts, lihfs 16tu Dezembera schinni gadda pee schihs pagasta teefas peeteiftees un tahs teefas spreedumu dsirdeht.

Sleekas pagasta teefa 26ta Oktobera 1827. 1
(Nr. 38.) Kibre Frizze, pagasta wezzakais.

E. v. Maffalitinow genannt Schoen, pagasta teefas ffrihweris.

Tas Wahrnes sullainis Zehkabs irr mirris; ja buhtu kahdam no winna flaidras prassifchanas, tas lai pee saudeschanas sawas teefas lihfs 31nu Dezembera f. g. Wahrne peemeldetees.

Wahrnes pagasta teefa 26ta Nowembera 1827. 2

† † † Aufalkallei Ehrnes, pagasta preekschsehbetais.

G. C. Jacobson, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Alschwanges pagasta teefas tohp sunnams darrihts, kad preeksch kahda laika tam Alschwanges fainneekam Dahgal Zehkabam diwi kummeli, weens pellehks un ohtrs behrs, peeklihdufchi, kadehl jau wifkapfahrt eeksch tahm klatejahm basnijahm fluddinahts, bet ne weens, kam schee kummeli peederretu, afsauzees. Kad nu wehl par feschahm nebbelahm no schihs deenas ne weens neatsaufsees, tad tee kummeli tai pagasta lahdei par labbu taps pahrhohti.

Alschwanges pagasta teefa 28ta Nowembera 1827. 2

† † † Pagasta wezzakais Pihshle Matsch.

(Nr. 232.) Teefas ffrihweris Meyer.

* * *

Kad pee Gaweefnes pagasta teefas trihs femneeku fehwee irr nodohtas, kas tanni Gaweefnes nowadda raddufshees, tad tas, kam tahs peederr, scheid tohp usaizinahts, feschu nebbelu starpâ no scheid appafsch rakstitas deenas prett atlihdinaschanu to maksu scheid peeteiftees, jo pehz schi nolikta termina schahs trihs fehwee pagastam par labbu taps pahrhohtas.

Gaweefne 3schâ Dezembera 1827.

Appafschrakstifschana tahs pagasta teefas.

S i # # a.

Tahs Latweeschu Wwises arri par to nahkamu gaddu 1828 taps druffetas. Kam patihf winnas turreht, tam pee ta klastaka pastes kunga winnas wajag apstelleht; jo Zalgawâ pee Steffenhagena tiffai tee ar sawahm Wwischu apstelleschanahm taps peenemti, kas ifnebbela sawu nummuri Steffenhagena nammâ warr pretti nemt. Ta maksu un scho Wwischu rakstifschana un ahriaga buhschana paleek ta patt, ka preekschlaika. Zalgawâ, 15ta Dezembera 1827. 3

Tas Wwischu apghadatais.

— * * * —
Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: F. D. Braunschweig, Censor.

No. 524.